

**Estudios sobre la
Prelatura del Opus Dei.**

Eduardo Baura (editor)

EUNSA
Pamplona 2009
189 pàg.

La prelatura de l'Opus Dei, erigida el 28 de novembre de 1982 i inaugurada solemnement el 19 de març de 1983, ha celebrat el seu XXV aniversari. Amb aquesta ocasió, la Pontificia Universitat della Santa Croce va promoure una sèrie d'estudis sobre les principals temàtiques jurídiques i teològiques relacionades amb el fenomen pastoral de l'Opus Dei, amb el desig que la reflexió pogués veure's enriquida amb les aportacions científiques produïdes durant aquests cinc lustres. La iniciativa va acabar concretant-se en una jornada d'estudi, celebrada a Roma, a la seu d'aquesta Universitat, el 10 de març de 2008, presidida pel prelat de l'Opus Dei, Mons. Javier Echevarria.

Les ponències i comunicacions presentades confirmen, amb la perspectiva que ofereix l'experiència d'aquests primers 25 anys, que la decisió jurídico-pas-

toral del recordat Joan Pau II d'erigir la primera prelatura personal ha esdevingut un providencial instrument de comunió i una via eficaç de vitalitat eclesial, tant per la inserció de la nova institució en el conjunt de l'organització pastoral de l'Església, com pel desenvolupament del seu treball apostòlic, que s'ha vist afavorit en intensitat i extensió. EUNSA presenta en un volum les actes d'aquesta jornada d'estudi.

Mons. Javier Echevarría, *La configuració jurídica de l'Opus Dei prevista per sant Josepmaria*. Mons. Echevarría comença per delinear les característiques fonamentals de l'Opus Dei tal com apareixen en els escrits de sant Josepmaria als inicis dels anys 30 del segle passat: una institució amb un horitzó apostòlic de santificació personal i de difusió de la crida universal a la santedat en el món i en les diverses circumstàncies de la vida ordinària, integrada per homes i dones de totes les classes socials, solters i casats, i per sacerdots, en unitat de vocació i de mútua i necessària col·laboració en l'afany apostòlic; de caràcter internacional i, per tant, d'una organització i d'una estructura de govern coherent amb aquesta exigència d'universalitat.

No obstant això, en aquests primers anys «de gestació» existien, evidentment, aspectes que calia precisar a mesura que el curs de la vida ho anés requerint. Com és natural, entre els aspectes que serien definits amb el temps es trobava el d'una configuració jurídica capaç de comprendre l'Opus Dei amb totes les seves característiques peculiars. Durant llargs anys, el dret vigent de l'Església no oferia cap possibilitat satisfactòria. Tanmateix, la vida seguia fluint com un curs d'aigua sempre creixent, i era necessari canalit-

zar-lo de la manera més adequada possible, o bé –amb paraules de sant Josepmaria– de la manera menys inadequada, a l'espera d'una solució definitiva. Mons. Echevarría exposa a continuació les tres configuracions jurídiques que va tenir l'Opus Dei en vida de sant Josepmaria. Passos jurídics donats pel fundador per obtenir una configuració que, sense cedir mai en els trets irrenunciables, permetés a l'Obra desenvolupar la seva missió, segons les limitades possibilitats ofertes pel dret vigent.

El Prelat de l'Opus Dei conclou afirmant que la configuració ja entrevista per sant Josepmaria des de l'inici i cap a la qual va dirigir els seus esforços, havia de respondre, sense recórrer a privilegis o excepcions de cap mena, a les característiques essencials de l'Opus Dei. Tot això s'ha complert amb l'erecció com a prelatura personal.

El cardenal Julián Herranz, President Emèrit del Pontifici Consell per als textos legislatius relata en *Els treballs preparatoris de la Const. ap. Ut sit* el procés intern pel qual la Santa Seu va procedir a donar «la justa configuració jurídica» a un carisma diví exercit sempre en delicada comunió amb l'autoritat eclesiàstica.

La ponència del cardenal Herranz sorprendrà el lector en plantejar assumptes que, potser, resulten menys coneguts. Per exemple: El *Codi de Dret Canònic* es va promulgar el 25 de gener de 2003, mentre que la *Const. Ap. Ut sit*, encara que dugui la data de 28 de novembre de 1982, va ser ultimada en el seu text definitiu el 4 de març de 1983 i promulgada el 19 de març mitjançant la seva solemne lectura per part del nunci

apostòlic a Itàlia en l'acte formal d'execució. La constitució va ser posteriorment publicada en *Acta Apostolicae Sedis* el 2 de maig del mateix any. Tenint en compte el famós «*dictum*» de Graciano, recollit també en el *Codi* (cf. c.7) «*leges instituuntur cum promulgantur*», ens preguntem, per quina raó la *Const. Ap. Ut sit*, promulgada dos mesos més tard que el *Codi de Dret Canònic*, duu, no obstant això, una data precedent? La qüestió té, en realitat, una resposta molt simple de caràcter procedimental, que ens aclareix monsenyor Marcello Costallunga, que era en aquesta època sotssecretari de la Congregació per als Bisbes i membre de la Comissió Tècnica Paritària, els treballs de la qual presidia. Alhora, el fet de mantenir la data de la promulgació va ser un reconeixement, per part del Legislador, de la conformitat substancial de la *Const. Ap. Ut sit* i del *Codex iuris particularis Operis Dei*, sancionat en l'art. II d'aquesta constitució, amb la llei-marc sobre les prelatures personals continguda en el nou *Codex Iuris Canonici*.

Un altre tema interessant: ¿per quina raó, quan ja les proves del *Codi* complet eren a la impremta, es va decidir substituir-hi l'expressió *incorporatio* per l'actual *organica cooperatio*? La resposta és que aquesta modificació es va fer per una raó tècnica: senzillament, per donar a la norma general una formulació més elàstica, més genèrica, de manera que el gènere *organica cooperatio* compregués no solament la *incorporatio* (màxim grau de pertinença i de col·laboració), —que és el cas dels fidels laics de l'Opus Dei, que estan subjectes a la jurisdicció del prelat *ad normam iuris*, sent al mateix temps fidels de les Esglésies particulars a les quals pertanyen *ratione do-*

micilii—, sinó també altres menes possibles de dedicació dels laics a les finalitats apostòliques d'una prelatura amb diverses modalitats de compromís i de vinculació jurídica. Tenint en compte la gran varietat de prelatures possibles, tindran una important rellevància jurídica per a cadascuna d'elles els estatuts propis que els siguin atorgats (cf. c. 296).

El professor Eduardo Baura, que s'ha ocupat de l'edició del present volum, estudia la *Finalitat i significat de l'erecció d'una prelatura personal*. Publicada la *Const. Ap. Ut sit* en *Acta Apostolicae Sedis* el 2 de maig de 1983, l'any 1984 van tenir lloc els primers reconeixements civils de la prelatura de l'Opus Dei a Portugal i en alguns estats llatinoamericans. Poc després, any rere any, els van seguir nombrosos reconeixements a tot Europa i al continent americà. El Prof. Giuseppe Dalla Torre exposa el suggestiu procés del reconeixement civil de la prelatura de l'Opus Dei en tants països, sempre condicionat per factors ben variats (lleis, història, mentalitat, concordats anteriors al nou codi, etc).

La missió de la prelatura de l'Opus Dei és descrita pel prof. Paul O'Callaghan. De *La prelatura de l'Opus Dei: apostolat ad fidem i ecumenisme*, ens en parla Mons. Fernando Ocariz, i el cardenal vicari de la diòcesi de Roma, el cardenal Camillo Ruini reflexiona, no solament sobre la base del dret, sinó també sobre la base fruit de la seva pròpia experiència, sobre *El servei de la prelatura de l'Opus Dei a les diòcesis*.

Conclou el volum amb dos apèndixs: la Constitució apostòlica «*Ut sit*», i el Decret d'execució de la butlla *Ut sit*. Però, abans de concloure, recull quatre

interessants comunicacions: *Per què l'Opus Dei és una prelatura personal?* del professor Carlos José Errázuriz M.; *El projecte de prelatura personal per a l'Opus Dei en els primers anys seixanta*, pel professor Valentín Gómez-Iglesias; *Lacte d'execució de la butlla Ut sit*, del professor Javier Canosa, i, finalment, el professor Joaquín Llobell investiga *La competència de les prelatures personals en les causes de canonització*.

En resum, els *Estudis sobre la Prelatura de l'Opus Dei* que contempla l'acció de la Providència divina sobre la seva Església, infonen optimisme al lector, i, al meu parer, la seva lectura no és solament amena i interessant, sinó també indispensable per a qui vulgui aprofundir amb rigor en el coneixement de l'Església i de la seva història.

Lluís Raventós Artés